

NYHETER

Fonus Nyheter nr 1 – 2005 till ägare och förtroendevalda i Fonus. Ansvarig utgivare: VD och koncernchef Ulf Helsing. Synpunkter och nyhetstips är välkomna – skicka dem via e-post: christina.roos@fonus.se eller till Fonus, Box 47 603, 117 94 Stockholm. Du kan även faxa på 08–642 50 82. Märk "Fonus Nyheter".

Den sista månaden har med all önskvärd tydlighet visat oss tsunamins mest fasansfulla inbörd. Flodvågen svepte över länder och kontinenter på ett sätt som vi först långsamt kan förstå verkan och omfattningen av. Nu – om någonsin – måste Fonus ta sitt ansvar som en professionell aktör. Jag vill – så här långt – tacka för allt engagemang och alla ansträngningar som manifesterats inom företaget för att lindra det mänskliga lidandet efter denna – en av de värsta flodvågorna historien känner. Sätter på vilket medarbetarna i företaget, inklusive verksamheterna i Norge och Danmark, engagerat sig har gjort djupa intryck på mig.

Ulf Helsing VD och koncernchef

Fonus och flodvågen

I det ofattbara som hände var Fonus bara en liten del av många inblandade som tog samhällsansvar.

Rapporten på insidorna, "Fonus redo dag två", speglar – mycket kortfattat – hur organisationen klarade sina uppdrag och fortsätter att medverka under kommande månader.

För kännedom till våra ägare – denna rapport kommer även att tillställas den pågående utredning som regeringen tillsatt.

Fonus Juridik: Lagändring kräver översyn

Arvs- och gåvoskatten skulle ha slopats den 1 januari 2005. Efter flodvågen framfördes kritik – lagen skulle slå orimligt hårt mot offrens anhöriga. Efter turer i riksdagen beslöt regeringen att lägga en proposition om att ikraftträdandet skulle tidigareläggas till den 17 december.

Den slopade skatten innebär att många kan behöva se över sina testamenter eftersom tidigare ställningstaganden kommit i ett annat ljus. Det kan också finnas nya möjligheter till lösningar, som tidigare var olämpliga från skattesynpunkt.

När gåvoskatten är borttagen bör man också passa på att genomföra planerade generationsskiften. D v s överföring av egendom från en generation till en annan av till exempel sommarstugan, familjeföretaget etc. När lagändringen trätt i kraft kan också skuldreverser, som upprättats i

samband med tidigare gåva, efterskänkas utan att skatt utgår.

Den som vill anlita Fonus experter kontaktar närmsta kontor eller www.familjensjurist.se.

Vem ärver?

Fonus fortsätter sina populära temakvällar om familj juridik. I år informerar man givetvis även om den nya skattelagen. I höstas genomfördes träffar på fyra platser – i år planeras ett tjugotal landet runt.

Arrangemangen vänder sig företrädesvis till Fonus medlemsorganisationer. De genomförs av Fonus Juridik och drar så många deltagare att de ofta måste dubblas.

Lagändring!
Skopad arvs- & gåvoskatt

Hur påverkar det dig?

Vi hjälper dig även uppdatera ditt:
• Testamente
• Gåvobrev
• Generationsbrev

NYHET!
Förvara ditt testamente hos oss!

FONUS
juridik

Nyhet – förvaring av testamente

Sedan länge erbjuder Fonus trygg förvaring av Vita Arkivet. Nu lanserar vi ytterligare en unik produkt – nämligen förvaring av testamenten. För att vara giltigt måste ett testamente finnas i original vid dödsfall, en kopia duger normalt inte. Därför garanterar Fonus säker förvaring av originaltestamentet i ett skyddsrum i Falköping.

I båda fallen upprättas ett avtal där kunden, i enlighet med personuppgifts- och datalagen, tillåter registrering. Registren samkörs med det officiella dödsfallsregistret i SPAR, Statliga personadressregistret. Det betyder att testamenten garanterat kommer till den avlidnes dödsbo. Genom Vita Arkivet får nämnda anhöriga snabbt besked – oavsett bo-

stadsort. Man slipper gissa hur den avlidne ville ha sin begravnin. Vita Arkivet kan fås utan kostnad på närmsta kontor eller på www.fonus.se. Förvaringen av en kopia är gratis. När det gäller testamenten är omkostnaderna för ansvar och förvaring av original större. Därför tar Fonus ut ett engångsbelopp på 500 kronor.

Flodvågen i Asien: Fonus redo dag två

Tankarna går till Tage Danielssons monolog om Harrisburg från 1979. Att det, som aldrig skulle kunna hända, verkligen har hänt. Efter årsskiftet blir, än en gång, ingenting sig likt. Flodvågen och orkanen – otroliga, ofattbara och orepererade scenarier. I det som hände var Fonus bara en liten del av många inblandade som tog samhällsansvar. Ett arbete som fungerade fantastiskt med tanke på omständigheterna.

Inom alla yrken engagerar man sig även under fritiden. I ett företag som Fonus var det naturligt att anställda reagerade när de första nyheterna kom på Anandag jul, söndagen den 26 december. Och alla kände nog ”vi kommer att behövas”.

Ett par veckor efter katastrofen i Asien började media analysera och kritiskt granska de olika aktörerna, även medias egen roll. När första

numret av Fonus Nyheter 2005 kommer ut har det gått tio veckor. Ännu mycket mer har debatterats medan arbetet i tsunamins påt fortsatt – och gör det många månader till.

På dessa sidor redovisas Fonus insats under de första veckorna. Det blir mycket kortfattat med tanke på allt som hänt. Berättelserna redovisas för sig, men löper stundtals i varandra.

Affärsområde Begravning

Ansvarig: Peter Göransson, Fonus Göteborg

Anandag jul, söndag:

De första vaga nyheterna kommer. Peter Göransson har, via Internet, bokat en resa till Thailand för hela familjen i februari. Han känner oro och ringer till det valda hotellet för första gången. Han hör oväsen och börjar ana vidden av katastrofen när en röst upprepar: Allt är förstört, allt är förstört. Peter Göransson avbokar resan och kontaktar en bekant som just skall åka till Thailand. Han får veta att resan är inställd.

Måndag:

Annika Ludvigson, ansvarig på Fonus Transport på Södermalm i Stockholm, ringer till Peter Göransson. Snabbt ordnas ett telefonmöte med Transport och Fonus ledning. Fortfarande har man ingen uppfattning om katastrofens omfattning, men förstär att Fonus måste förbereda sig på det värsta. Man vet att Thailand är ett stort turistland med många nordbor.

Mötet beslutar att dela upp ansvaret på olika personer.

Man ser till att Fonus huvudväxel kopplar samtliga samtal om katastrofen till Fonus Transport, där det så småningom inrättas en ledningscentral. Men, denna måndag bildas först en ledningsgrupp på cirka 15 personer, varav fem har nyckelroller i det fortsatta arbetet. Man tar omedelbart kontakt med SOS International, en samarbetspartner (se Fonus Transport). Sedan söker man även kontakt med UD, Rikspolisstyrelsen samt andra myndigheter, organisationer och företag.

Fonus har verksamhet i hela norden. Det är helgtider, många har passat på att ta ledigt. För att samla resurserna gäller det att snabbt komma i kontakt med dem som är

i tjänst så att de i sin tur kan koordinera bilar och personal och vara beredda.

Fortsättningen:

Arbetet med höjd beredskap fortsätter. Ledningsgruppen planerar utifrån att mottagning skall ske på flygplatserna Arlanda, Landvetter, Kastrup och Sturup. Det visar sig senare att myndigheterna utsett en plats, Arlanda, för samtliga hemtransporter.

Under de första två veckorna har man dagliga telefonmöten för att stämma av, rapportera, planera och förbereda. Information läggs ut på intranätet.

Fonus Transport

Ansvarig: Annika Ludvigson, Södermalm i Stockholm

Annandag jul, söndag:

Annika Ludvigson hör nyheterna, men anar inte att det handlar om en så stor katastrof. Fonus har avtal med SOS International när det gäller försäkringar knutna till bolaget. Vid dödsfall utomlands sköter Fonus transporten till hemorten efter ankomsten till Sverige. Eftersom Annika Ludvigson ansvarar för dessa transporter lyssnar hon extra noga och bevakar alla nyheter. Och rapporterna blir bara värre och värre.

Måndag:

Annika Ludvigson tar omedelbart kontakt med SOS International i Danmark, där man redan är överhopad med skadeärenden från katastrofen. Ingen vet än hur många omkomna det skall handla om. Allt känns av förklarliga skäl ganska kaotiskt. Under dagen söker man fler kontakter med myndigheter, organisationer och företag.

Tisdag t o m Nyårsdagen, lördag:

Ännu finns det inte så mycket information. Det går ett par dagar med intensiva möten och förberedelser. På onsdagen tar Försvaret över ledningen. På torsdagen ringer de för att höra om Fonus har personal att skicka ner till Thailand. På Nyårsdagen, lördagen den 1 januari, åker den grupp på fem personer ner, som sedan skall sända hem de första sex kistorna som anländer på natten den 5 januari (se Thailandgruppen).

Fortsättningen:

Fonus blir inbjuden till ett möte på den nyupprättade mottagningsplatsen, Flygbasen i Ärna utanför Uppsala. Inför det kommande arbetet vill Rikspolisstyrelsen och Rättsmedicinalverket höra Fonus uppfattning om vad som bland annat är viktigt utifrån anhörigsynpunkt och etik. Fonus hjälper även till med synpunkter och viss inredning till ett anhörigrum.

Nu anlitar Rikskriminalen Fonus vid behov för vissa transporter mellan Arlanda och Ärna. Ett uppdrag som kommer att pågå en lång tid framöver. Personerna i ledningsgruppen är tillbaka på sina ordinarie arbetsplatser sedan Fonus övergått till "normalläge". Ledningscentralen (se Arlandagruppen) finns kvar på Transportavdelningen och kan vid behov, med kort varsel, höja beredskapen.

Kistor och övrig utrustning

Ansvarig: Håkan Nilsson, kistfabriken i Falköping

Onsdag 29 december:

Hos Fonus i Karlskrona är en f d militär, Jan Svensson, marknadsområdeschef. På kvällen får han ett samtal till bostaden från en bekant, major Anders Åkerman på Flygflottiljen i Karlskrona. Denne vet var Jan Svensson arbetar och frågar nu hur man kan få tag i många kistor. Majoren får telefonnumret till Kistfabriken i Falköping. Jan Svensson ringer hem till Håkan Nilsson samma kväll.

Torsdag:

När Anders Åkerman ringer har Håkan Nilsson redan förberett. Genom samarbete med en kollega, Fredahls Kistfabrik, kan man redan på kvällen leverera 150 kistor,

kompleta med zinkkistor, till försvaret. Vid alla transporter från utlandet används zinkkistor inuti träkistor.

Fortsättningen:

Eftersom identifieringsarbetet drar ut på tiden sker leveranser av kistor och annan utrustning efter behov. Håkan Nilsson är samordnare och har kontakt med Försvarets logistikavdelning. Kistor m m levereras till den flygplats de anvisar.

Thailandgruppen

*Arbetsledare: Peter Östlund,
vik samordnare i norra Stockholm*

Nyårsdagen, lördag 1 januari:

Uppdraget är att hämta de sex första identifierade svenskarna och förbereda dem för hemtransport. Försvaret, som är uppdragsgivare, har bokat biljetter på ett reguljärflyg så att de fem personerna från Fonus skall komma fram samtidigt med utrustningen. Gruppen flyger på morgonen och anländer, efter två mellanlandningar, till Phuket cirka 20 timmar senare.

Ankomstdagen, söndag:

Klockan är 10.00 lokal tid. Svensk militär tar emot. Det beslutas att gruppen skall arbeta tillsammans med Försvaret och Krisster Kappel från Svenska kyrkan, vanligen kyrkoherde i Jakobsberg.

Denna första dag planerar man arbetet och inspekterar utrustningen, knyter kontakter med Försvaret liksom en lokal begravningsentreprenör som kallats till flygplatsen. Man träffar också Räddningstränsen. Det blir en mycket värdefull resurs, de har funnits på plats ett tag för att hjälpa skadade att komma hem. Man har byggt upp en väl fungerande logistik.

Måndag:
Frukost 06.00. En inhyrd minibus med chaufför lastas med utrustningen. Krisster Kappel har en lista över sex identifierade svenskar, som finns på olika orter. Bakom minibussen följer en mindre lastbil med kylcontainer.

De sex kistorna förs så småningom till flygplatsen i Phuket. Där draperas de i svenska flaggor och man håller en minnesceremoni. Sedan bärs kistorna ombord på Herculesplanet och flygs hem till Arlanda.

Tisdag-onsdag:

Gruppen avvaktar direktiv från Svenska kyrkan, men det blir inget nytt uppdrag. Det finns inte längre några uppgifter att lösa och de fem reser hem – med outplånliga minnen.

Sammanfattning

Vid alla intervjuer har det framkommit hur utomordentligt den interna organisationen fungerade i denna helt överkliga och orepererade krisituation. Man talar om ett lagarbete utan prestige, där alla dragit åt samma håll.

I inledningsskedet, trots att ingen anade vidden av katastrofen, fick Fonus snabbt igång en väl fungerande organisation mitt i helgtiderna. Dessa berättelser speglar bara en bråkdel av insatserna som gjordes för att mobilisera resurser i Sverige, Danmark och Norge. Det var medan man ännu förtvånade sig att en stor mängd avlidna skulle komma hem på kort tid.

Det gällde till exempel att få fram kunskap om hur avlidna från det drabbade området skulle behandlas, skaffa utrustning och ta fram instruktioner. Det togs också fram dokument med utförlig information till kundrådgivarna, med svar på eventuella frågor som anhöriga kan tänkas ställa.

På Fonus arbetsplatser runt om i Norden kunde anställda följa utvecklingen dag för dag. Sammanfattningar av ledningsgruppens telefonkonferenser lades ut på intranätet. När man insåg att processen skulle bli långvarig återgick beredskapen till "normalläge".

Arbetet i flodvägens spår kommer hålla på i många månader. Som någon i krisledningen sa: "Det här får vi leva med länge. Mina tankar går nu till dem hos Fonus som skall möta anhöriga, ett mycket svårt arbete."

Givetvis får all personal, som så önskar, kvalificerad krishantering.

Arlandagruppen

Samordnare:

Hans Nyman, inköpsansvarig, Falköping

Nyårshelgen, söndag 2 januari:

VD Ulf Helsing ringer hem till Hans Nyman på förmiddagen. Ett mycket preliminärt besked har kommit – ett flygplan med de allra första avlidna skall anlända kommande vecka. På ledningsgruppens telefonmöte på Nyårsafon har man beslutat att förstärka ledningscentralen i Stockholm med ytterligare några personer. Det blir den grupp, som skall arbeta på Arlanda.

Söndag-måndag:

Hans Nymans ansvar blir att dra upp strukturen för allt som har med mottagandet att göra. Han organiserar personal och fordon. Det nya teamet skall förutse alla tänkbara situationer. Det gäller att vara beredd på oförutsedda händelser för att mottagandet skall bli så stämningsfullt som möjligt och inte störas av att viktiga detaljer glöms.

Tisdag:

Ankomsttiden annonseras till klockan 20.00. Gruppen planerar så att allt skall fungera. Under dagen kommer besked om att planet skall anlända senare, men det finns ingen utsatt tid. Alla åker hem till sitt för att vila.

Tisdag-onsdag:

Klockan 23.00 ringer Rikskriminalen till Hans Nyman och säger att planet skall komma klockan 01.00 på natten. Tack vare beredskap och ringlista är all berörd personal i sina bilar, på väg till Arlanda, inom 15 minuter. Men, väl framme kommer kontrabesked. Planet skall komma 02.15.

Först klockan 02.54 landar Herculesplanet. Klockan 03.27 kan de sex kistorna, svepta i svenska flaggor, bäras ut. Efter mottagningen bärs kistorna in i bilarna. Årkebiskop KG Hammar läser en färdbön innan bakluckorna stängs och Fonus kan avsluta sitt ovanliga uppdrag.

Fonus 60 år – högtidligt firande i Falköping

Årets föreningsstämma, Fonus högsta beslutande organ, hålls i år i Falköping onsdagen den 25 maj. Samtidigt inleds 60-årsjubileet med en rad begivenheter. I skrivande stund är programmet inte spikat i detalj, men en del kan vi redan avslöja.

Föreningsstämman

Stämman, 67 ombud från våra 55 distrikt, styrelsen, revisorer och valberedning, hålls i Falköpings Teater den 25 maj klockan 12.00. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar blir det promovering av den första kullen Diplomerade Kundrådgivare, som avslutat sin 13 månader långa utbildning. Alla som klarat Fonus delmål och krav har tentamen i slutet av mars. De som då klarar proven får sina diplom och namnbrickor med den nya, prestigefyllda titeln, på stämman.

Efter invigningen av museet avslutas dagen med middag och underhållning. I samband med middagen hyllas också åtta 25-årsjubilarer. Samtliga deltagare får kallelse, inbjudan och utförligt program per post.

Museet invigs

Efter föreningsstämman tar bussar alla deltagare till den högtidliga invigningen av museet,

Sveriges andra i sitt slag, som ligger i anslutning till FonusAkademien. Efter bandklippning och fanfärer är det fritt fram att se på cirka 300 föremål som entusiasten Åke Palmgren, själv samlare, har lyckats gräva fram.

Museet, som kommer att vara öppet för allmänheten och ingår i Falubyggens museiförening, innehåller både begravningshistorik och Fonushistorik. Här finns det mesta – från en gammal livkavn som hittades på Österlen, daterad 1905, begravningsbil, modell Volvo från 1930-talet till tidskrifter. En av dem, inropad på Internetauktion, är Röstert i Radio, ett minnesnummer över Gustav VI Adolf efter hans död 1973.

Museets klenod hittades också i Skåne, en kistbår från 1775, unik i sitt slag och i mycket fint skick. Det är en tung pjäs, cirka fem meter lång och utsirat med träskulpturer, som har en mycket spännande historia.

I samband med invigningen bjuds även på mingel med förfriskningar utomhus – i partytält om solen skulle strejka.

Ni har väl utsett ombud?

Alla medlemsorganisationer har fått kallelse till distriktsstämmorna i slutet av januari. Om ni ännu inte utsett ombud måste detta göras omgående, hälsar Medlemssekretariatet.

Hur vet man?

Sedan Fonus anställda numera bara dricker kaffe som både är Rättvisemärkt och Kravmärkt, ställs ofta frågan: Hur kan man kontrollera det? Kathrine Löfberg, marknads-

chef på Löfbergs Lila som producerar kaffet, förklarar:

Märkning och kontroll görs av oberoende organisationer. Båda kontrollerar att kaffet förvaras och produceras enligt alla kriterier. Hos oss förvaras dessa kaffebönor i separata silos. Både före och efter produktionen rengörs allt i anläggningen, där kaffet processas, noga.

Organisationerna har kontroll i bakåtliden genom hela kedjan. All information finns på www.krav.se och www.rattvisemarkt.se, som vi skrev om i förra numret.

Annorlunda tematräff efter flodvågen

Vi har tidigare berättat om Fonus seminarier "Döden – en del av livet". Sedan år 2000 är de en etablerad del i vår strävan att sprida kunskap till alla verksamheter där döden kan vara en del av arbetet. Föreläsare är Pär Kide, sjuksköterska med stor erfarenhet av människor i livets slutskede. Första seminariet efter flodvågen blev lite annorlunda.

Det har blivit närmare 60 seminarier genom åren. Målgruppen landstings- och kommunpolitiker saknas ofta, men hittills har omkring 10 000 människor inom vården, landstinget, räddningstjänsten, polisen, kyrkan m fl, lärt sig se på döden med nya ögon. Oftast är det den döende som är tryggsat mot slutet. När hon eller han inte längre pendlar mellan hopp och förtvivlan inträder ett lugn. Då är det viktigaste att lyssna och bejaka.

Det finns också andra aspekter. Om någon önskar träffa en präst mitt i natten, kan man som vårdpersonal inte svara: "Jag ringer i morgon biten när de kommit till arbetet". På sjukhuset där Pär Kide arbetar finns avtal med jourpräster som kan komma när som helst på dygnet. Men så är det inte överallt.

Präster är ofta bra att tala med när det gäller det själsliga lidandet, men tyvärr har de inte så stor utbildning för sådana samtal, menar Pär Kide. Tyvärr är de också sällsynta deltagare på Fonus seminarier. Men, när det första hölls efter flodvågen, i en större kommun utanför Stockholm, kom inte mindre än fem präster och två diakoner. En av dem sa efteråt: "Det här var nyttigt för oss, vi har mycket att diskutera med varandra".

På just detta seminarium ställdes också många fler frågor än vanligt. På www.fonus.se – välj Vårdsidan – finns tid och plats för kommande temakvällar 2005.

Pär Kides seminarier är alltid välbesökta. Efter ett par timmar med hans erfarenheter och goda råd känns den tabubelagda döden mycket naturligare.

Är ovanstående adress rätt? Har ni även hemsida och e-postadress? Meddela uppdateringar eller ändringar till Christina Roos (adresser och faxnummer på sid 1).

Gravstensförsäkringen gäller

Den här bilden tog Ronny Holm, kyrkogårdschef, efter orkanens härjningar i Ljungby.

Orkanen som drog fram över Södra Sverige åstadkom förödande skador på många platser. Även på kyrkogårdarna – den i Ljungby kunde exempelvis liknas vid en krigsskådeplats, rapporterar Åke Palmgren, som varit där.

På förekommen anledning kan vi berätta att Fonus GravstensFörsäkring inte har någon klausul om "Force Majeure". Försäkringen omfattar stenar som skadats i samband med storm, utom i de fall där stenen endast vält ikull. Den som inte har försäkring bör kontakta respektive kyrkogårdsförvaltning och höra efter vad som gäller.

Nytt

Sedan januari är Anna Nordwall, 30, anställd på personalavdelningen i Stockholm. Efter utbildning till personalvetare har hon varit utredare hos Försäkringskassan. Nu arbetar Anna med kompetensutveckling och rehabilitering.

Alerta distriktsråd

Det kommer då och då rapporter från distriktsrådens verksamhet. I Strängnäs har man insett vikten av att distriktsråden kan och lär sig verksamheten. I snart två år har rådet haft "utbildning" som en stående punkt på dagordningen. Mötena med en timmes föredragning har varvats med studiebesök.

Ett exempel på hur man möter allmänheten visar distriktsrådets initiativ i Huskvarna.

I Allhelgonahelgen ordnades en aktivitet i samarbete med PRO. I Rosengallerian delade man ut kassar med bland annat Vita Arkivet, information, gravljus, lite reklamtrylar och annat. Det fanns även godis till små och stora barn. Efteråt utvärderades aktiviteten – en av slutsatserna var att Fonus måste synas bättre och bli mer känt.

Seminarium kring juridik

Fonus vårseminarium hålls den 6-7 april på Hasseludden utanför Stockholm. Det är första gången vi genomför ett seminarium i denna form och temat är "Förändringar inom familje- och försäkringsrätten". Både interna och externa föreläsare skall belysa

konsekvenserna av den ändrade lagstiftningen. Inbjudna deltagare från hela landet arbetar inom bank, försäkring, fastighetsmäklari, Fonus medlemsorganisationer, kommuner, landsting och Skatteverket.

Observera!

Det är fritt fram att använda materialet i Fonus Nyheter, men citera gärna källan!